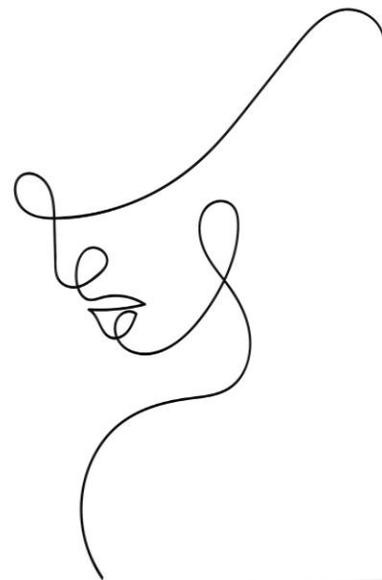

אוניברסיטת בן-גוריון

החוג לפדגוגיה ולמידת מורות.ים

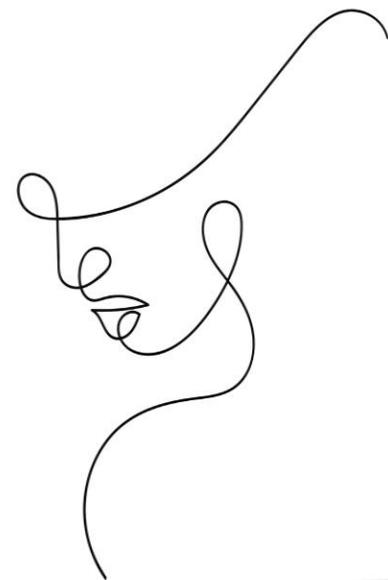
מרכז סימולציות

רגשות פדגוגיים במחזור למידה
מבוסס סימולציה

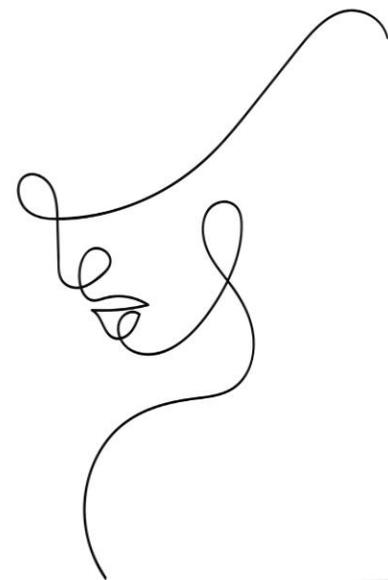
סימולציה כמחזור למידה

תהליך סימולטיבי שבו כל אחד מהמשתתפות בוחרת קונפליקט איתו התמודדה, מנתחת אותו, כותבת לו תרחיש, מתנסה בו, ו"מתקנת" אותו. במטרה לפתח את השיח הרגשי, ולהעמיק בנקודת המבט של האחר, בהתמודדות עם קונפליקטים.

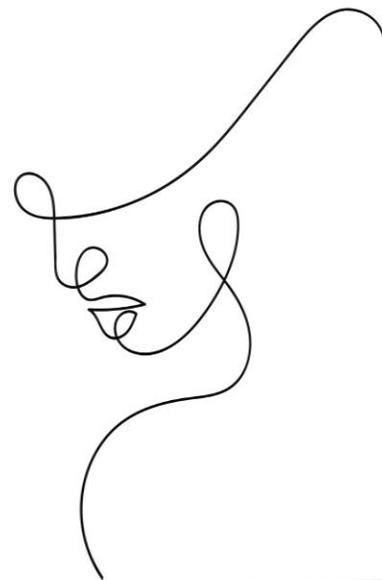

סימולציה כמחזור למידה

1. רגשות פדגוגיים, 20 ד', קארין.
2. תהליך הסימולציה במחזור למידה, 15 ד', חגית
3. הזדמנויות ואתגרים, 45 ד', דיון בקבוצות.

התבטאויות רגשיות וכללי שיח
רגשיים בשיח פיתוח מקצועי של
מורות

קארין צרפתי-שאולוב
מנחה: דנה ודר-וייס

ההוראה כמקצוע רגשי (Hochschild, 1983)

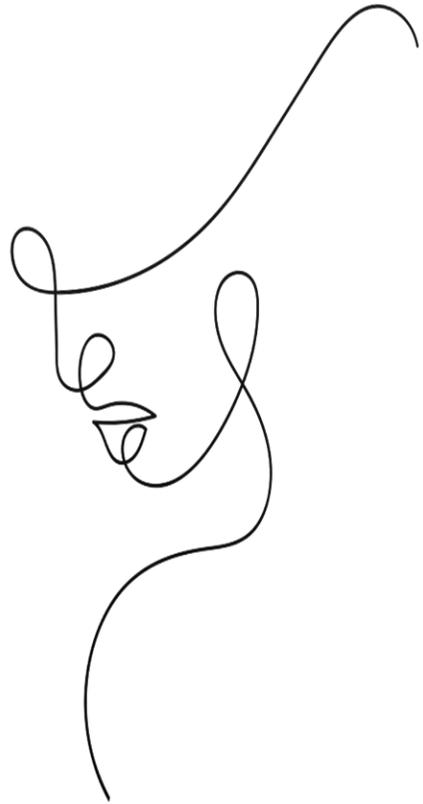
שלל מערכות יחסים עם:

תלמידים

הורים

עמיתות/ים

הנהלה

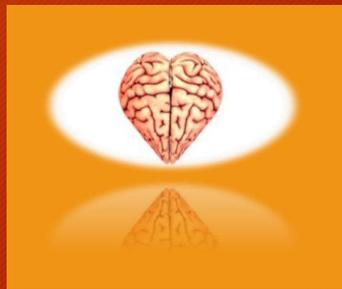
A photograph of a person climbing a steep, light-colored rock face. The climber is wearing a red shirt and dark shorts, and is positioned on the left side of the frame. The background shows a dramatic sunset with a bright orange and yellow sun low on the horizon, casting a warm glow over the sky. The sky is filled with soft, wispy clouds. The overall scene conveys a sense of adventure and achievement.

מלאכת ההוראה:
הר של ציפיות רגשיות
מהמורה

להכיל
לטפח
להיות ערה
סבלנית
רגישה
אמפטית
אכפתית

(אופלטה, 2018)

לרגשות המורה תפקיד משמעותי בקביעת איכות:

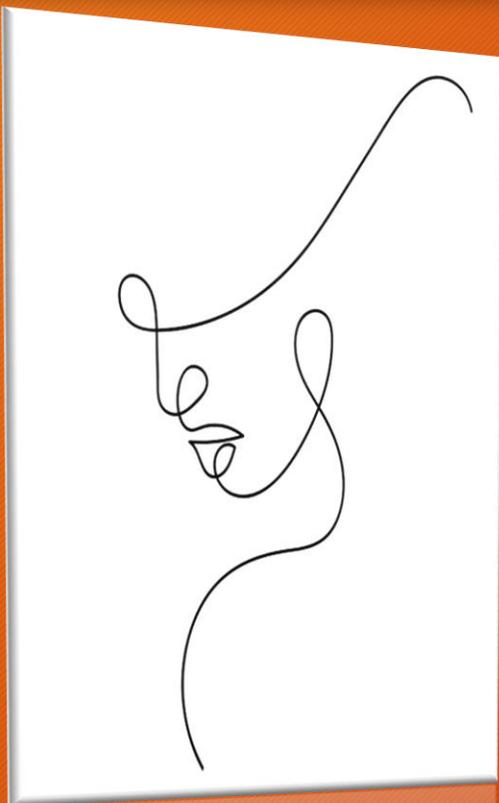

❖ רווחתה הנפשית והפיזית של ההוראה

❖ רמת תפקודה המקצועי של המורה

❖ הישגיהם/ן של התלמידים/ות

(Hargriaves, 2005)

הגדרת המושג- רגשות פדגוגיים

❖ אנו מגדירות רגשות הקשורים למקצוע ההוראה כ"רגשות פדגוגיים"

❖ רגשות פדגוגיים ממלאים תפקיד משמעותי בפרקטיקה וברוחה של המורות, שכן הם משפיעים על התפיסות המקצועיות של המורות, עמדותיהן והתנהגויותיהן בהוראה.

כללי שיח רגשיים

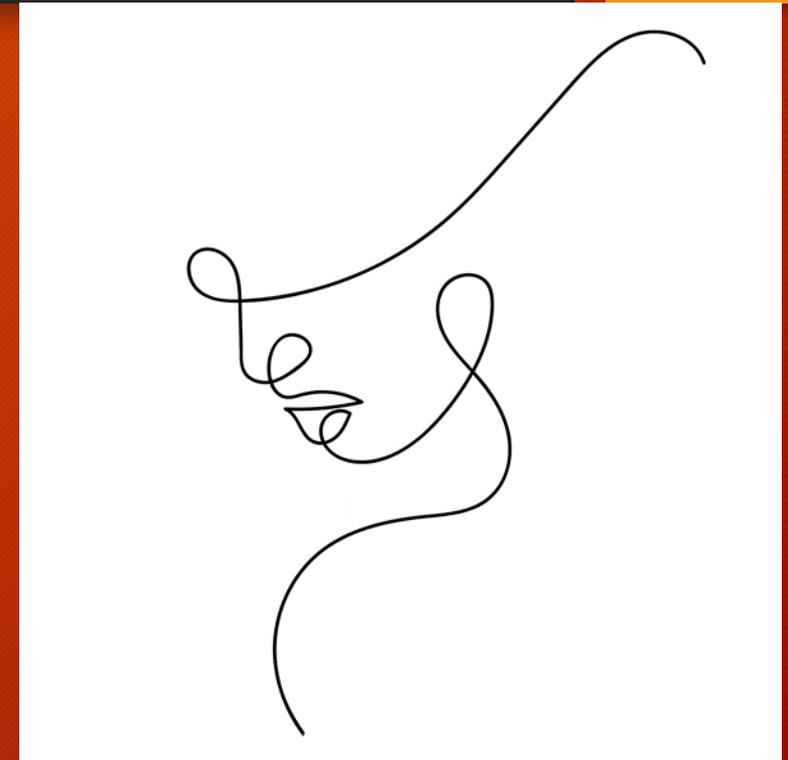

- ❖ שיח חקרני על בעיות/קונפליקטים מתוך הפרקטיקה, כולל ממד רגשי.
- ❖ נורמות וכללי שיח רגשיים קובעים אילו רגשות מותרים לביטוי ואילו אסורים, איך על ידי מי ואיפה
- ❖ כללי השיח הרגשיים מעצבים את הדיון של המורות וכתוצאה מכך גם את הלמידה שלהן
- ❖ כללי השיח הרגשיים מתעצבים באופן דינמי וקונטקסטואלי בשיח

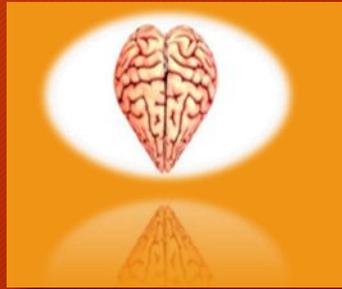

הקשר

- ❖ תוכנית פיתוח מקצועית אזורית למורות למדעים, לאורך שנה
- ❖ 30 מורות למדעים ביסודי ובחטיבות הביניים
- ❖ במטרה לשפר את הישגי התלמידים במדעים, להגביר מוטיבציה של התלמידים, ליצור שפה מקצועית אחידה בקרב בתי הספר בעיר, ולתמוך, להעצים והעלות את המורל של המורות למדעים.

שיטות

❖ אירועים עשירים לא רק בביטויים רגשיים מפורשים,
אלא גם בתצוגות רגשיות מרומזות ומעורפלות

(Hufnagel & Kelly, 2018)

❖ דגימת 5 אירועים, בניתוח מיקרואנליטי אתנוגרפי-
בלשני

(Rampton, 2006)

ממצאים איכותניים מרכזיים

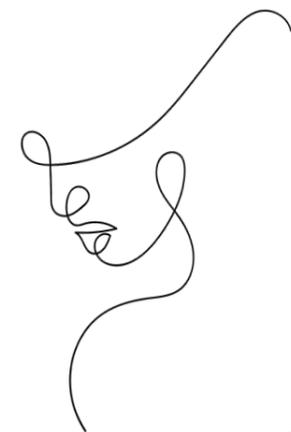
❖ חמש אסטרטגיות הנחייה עיקריות:

- (1) הפחתת עוצמת הביטוי הרגשי השלילי או החלפתו בביטויים חיוביים יותר ("זה לא לחץ, זו דריכות")
- (2) נרמול הרגש ("זה קורה לכולנו")
- (3) מעבר מהיר לפרקטיקה, הצעה מהירה של פתרונות וחלופות אפשריים
- (4) מניעת פירוט נוסף על הרגש
- (5) הכרה ברגש, הרחבה ושאלת שאלות המשך

דוגמה
מס. 1

ציונה, מורה משתתפת

מנחת הדיון

ציונה, מורה משתתפת:

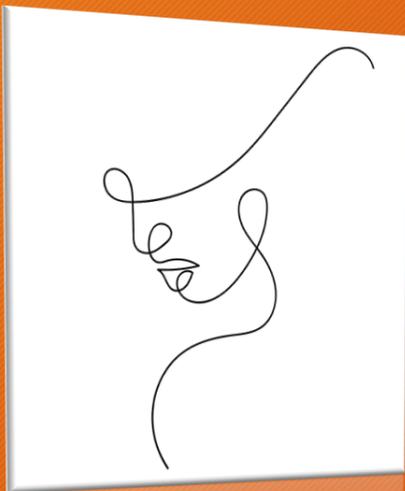
"מה שאני אומרת לך זה שיש רגעים ואלו הרגעים שאני מרגישה חסרת אונים שאני כועסת ((מצביעה למרכז)) על כל מי שבמערכת שאני נמצאת בה! איך יכול להיות שילד הגיע לכיתה ו' כשהוא לא יודע לקרוא! זה פשע חמור אם הוא ימשיך ככה"

מנחת הדיון:

"לא לא לא. זה לא הדיון. אני ממש מצטערת, אבל בואו נחזור ((עושה תנועה מעגלית למרכז המעגל בידה)) אנחנו חוזרים"

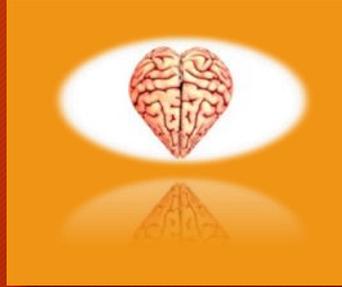
דוגמה
מס. 2

מנחת הדיון

מורות משתתפות

מנחת הדיון:

"בהנחה שכולנו יודעות
הרבה דרכים לגוון את
השיעור ואנחנו מבינות
את החשיבות של זה,
למה אנחנו עדיין לא
עושות את זה מספיק?"

1 הגר (משתתפת):

"אני חושבת שיש מורים ששליטה בשיעור זה דבר מאוד חשוב עבורם ואם הם עושים משחק או משהו שישנה את האווירה בשיעור, הם יאבדו שליטה וזו הסיבה שהם נמנעים מזה"

2 מנחת הדיון:

אוקיי! ((פונה ללוח וכותבת עליו: "פחד מאיבוד שליטה")) זה חמור מאוד, פחד מאיבוד שליטה הוא חמור, זה לא עניין של מה בכך!"

3 שרון (משתתפת):

"אז זה בדיוק מה שקורה בלמידה חוץ כיתתית, היום זה בדיוק מה שקורה"

4 מנחת הדיון:

"זה נכון, יש בזה המון"

5 שלהבת (משתתפת):

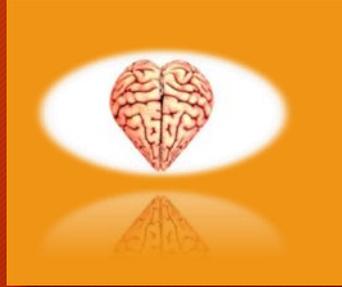
"יש כאן עניין בטיחותי"

6 מנחת הדיון:

"נכון, נכון נכון! ((מהנהנת בראשה)) זה מונע את זה. אני מסכימה איתך ((מצביעה על שרון)). למידה חוץ כיתתית היא אחת הסיבות הראשונות שאני מתה מפחד לעשות את זה, אני לא רוצה להסתבך עם זה, אני רוצה להחזיר את כולם בשלום"

מנחת הדיון:

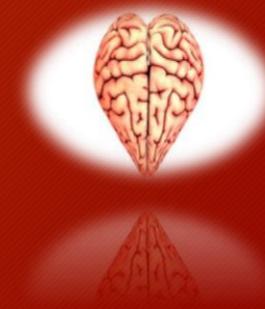
"אז אנחנו באנו היום לא בשביל לדרוך על יבלות, זה ממש לא הרעיון של המפגש, אנחנו רוצות כן לעזור אחת לשנייה, מכיוון שאנחנו רואות את החשיבות, יש כמה דברים שקהילה בעבודה משותפת יכולה לצמצם. חלק מהמעכבים, אוקיי? מהמעכבים שאתן העליתן"

המנחה עודדה את המורות לשתף ברגשותיהן,
על ידי יצירת נורמות שיח רגשיות שעודדו את המורות להיות פתוחות וחשופות

חקירה של רגשות פדגוגיים, כחלק אינהרנטי משיח הפיתוח המקצועי

אז מה אנחנו מציעות ברמה הפרקטית?

❖ לאפשר מרחב לביטוי רגשי פדגוגי בשיח

❖ לאתר דרכים שתעודדנה את המורות לשתף את רגשותיהן
הפדגוגיים

❖ להכשיר את מנחות הדיון לזהות מקרים בהם נכון לנהל שיח
חקרני אודות הרגש

❖ לא "לטאטא" את הרגשות מחוץ לדיון

מתווה שיח מבוסס רגש

מה הרגשת בשיחה? (/ רגש אחד שחווית בשיחה)

איך זה השפיע על הפעולות שלך?

מה הרגשת כשאמרת... כששמעת ש... ואיך זה השפיע עלייך? על התגובות שלך?

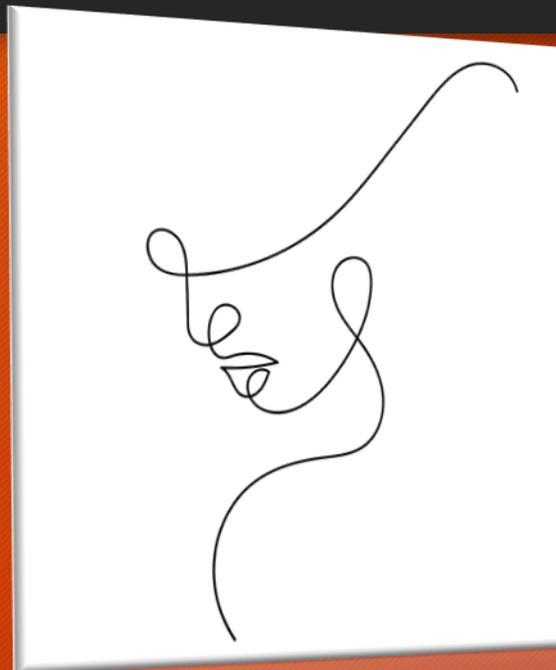
מה לדעתך הרגיש "האחר" בשיחה? איך זיהית את זה?

איך לדעתך הוא הרגיש כשאמרת.. כשהגבת, כששאלת..? איך זה השפיע עליו?

לסימולציה בכיתה: איך הרגישו התלמידים האחרים בשיעור?

תודה רבה על ההקשבה

זיהוי קונפליקט

קונפליקט במסגרת ההתנסות, העבודה בהוראה.
קונפליקט בין אישי, שבשליטתנו, שלתפיסתנו לא נפתר

זיהוי קונפליקט שחווית/עדה

ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

ניתוח הקונפליקט

זיהוי קונפליקט שחווית/עדה

ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

1. מי המעורבים?
2. מה עומד בבסיס הקונפליקט?
3. מה קרה ברגע הקונפליקט?
4. עבור כל אחד מהשותפים:
 - הרקע איתו הוא הגיע לקונפליקט: עובדות, רגשות, פרשנות, תחושות ועוד.
 - איך הוא פעל בקונפליקט? איך הוא הרגיש?
 - מה היו שיקולי הדעת שלו בפעולות אלו? מה הוא חשב שהוא פעל? איך הוא הרגיש?
 - איך הוא הגיב לפעולות של "האחר" בקונפליקט? מה היו שיקולי הדעת והרגשות שלו?
 - מה לדעתו היה מסייע לו להתמודד עם הקונפליקט?
 - מה הוא היה עושה אחרת בדיעבד?

כתיבת תרחיש

זיהוי קונפליקט שחווית/עדה

ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

מרכיבי התרחיש: 1. הגדרת הקונפליקט. 2. נתוני פתיחה. 3. רקע לשחקן. 4. נקודת מפנה. 5. אם ואז.

עקרונות לכתיבת התרחיש:

- לכל התנהגות יש סיבה (שיקול דעת), ויש לפרט אותה (על סמך השערות).
- בכל התנהגות מעורבים רגשות של ככל השותפים, וחשוב להתייחס אליהם.
- חשוב "להיכנס" לנקודת המבט של אחר באופן אמפטי (רקע לשחקן).
- אין לשלב דברים שאינם בשליטתנו (רקע משפחתי וכו').
- הרקע צריך להיות ספציפי לקונפליקט (ופחות רקע רחב).
- יש לתת מענה קונקרטי לקונפליקט, ואם רלוונטי לאזכר טווח ארוך.
- הפתרון לא יכול להיות מניעה של הקונפליקט (היערכות מראש אחרת).
- בלי שיפוטיות - תכונות אופי וכו'. אפשר לציין עובדות. למשל, במקום: "יש לו בעיות הבנה", לכתוב: "מתקשה בלימודים".
- כשמציגים קונפליקט שמעורבים בו ואי אפשר לראיין את הצד השני, כדאי להיעזר בנקודת מבט חיצונית.

התנסות בסימולציה

כל אחת מהקבוצה מנסה מתנסה בתרחיש שלה/בזוגות. על בסיס התרחיש שכתבה, ועבר עיבוי על ידי כותבת תרחישים.

ניתוח הסימולציה משולבת רגשות בדגש על נקודת המבט של האחר.

זיהוי קונפליקט שחווית/עדה

ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

תיקון

קריאה של התרחיש או צפיה בסימולציה (לבחירת המתנסה).
בהתייחס לשאלה איך הייתי כותבת אחרת את התרחיש / מתנסה בסימולציה בדיעבד.

זיהוי קונפליקט שחוויתי/עדה

ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

שילוב מסגרות השונות

בהכשרת מורים במסגרת קורס הפרקטיקום המלווה את התנסות. במחזור למידה על ניהול כיתה ואקלים מיטבי. בהתמחות במסגרת הסדנה המלווה. בפיתוח מקצועי - פיילוט במקיף בבאר שבע מלווה מחקר

זיהוי קונפליקט שחוויתי/עדה

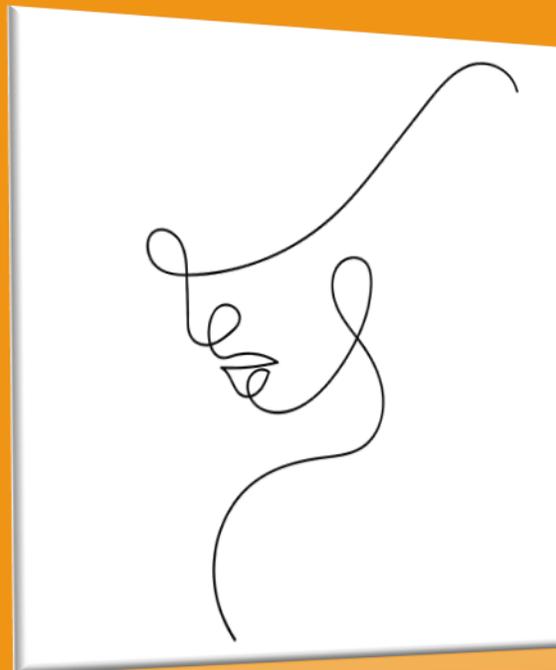
ניתוח הקונפליקט בשטח

כתיבת תרחיש

התנסות במרכז סימולציה

תיקון התרחיש/הסימולציה

תודה רבה על ההקשבה

אוניברסיטת בן-גוריון

אתגרים והזדמנויות

אילו אתגרים והזדמנויות מזמן מחזור הלמידה בסימולציה, בהיבט של:

- כותבת התרחיש המקורי
- כותבת התרחיש המעובד
- המתנסה
- מנחת הסימולציה
- שחקן/נית
- הקהל הצופה

